

**Doar poliția se plimbă pe străzi în nopțile
în care suntem cu toții acasă**

C. Ganait

2020

De câteva luni, mai ales după cele 2 luni de stat în casă, ne tot punem întrebarea de unde și până unde neieșitul după o anumită oră nocturnă oprește mișcarea și perindarea covidului. Adică, de unde și până unde o lipsă totală a omului pe străzi între orele 22:00/23:00 și 05:00 ajută mai mult decât în restul orelor, mai ales că în acea perioadă de timp cea mai mare parte dintre noi lenevește în pat, doarme sau are insomnii.

Am o presimțire că, dincolo de a fi o prostie, acest fapt are, totuși, un istoric destul de bine ancorat în vremuri de mult apuse. Este istoria controlului, a luptei pentru a deține toate cele 24 de ore câte are o zi.

Dihotomia asta între zi și noapte ne este întipărită genetic. Este clar și dovedit științific că suntem mult mai abile, mai odihniți, mai în formă, cu predispoziții mai mici față de anumite patologii, boli sau anxietăți dacă dormim nopțile, de preferință de la ora 23:00 încolo. Și atunci, pe baza acestui fapt, în timp și spațiu, s-a creat ideea că omul bun-de-ceva e activ pe durata zilei, cât ține lumina, perioadă când vedem și facem, iar omul-bun-de-nimic îi succede celui dintâi, precum întunericul îi succede luminii.

Bine, altfel ar fi situația dacă am trăi pe *Planeta celor doi sori* (de Horia Aramă, 1986), o planetă unde oamenii li se activează o jumătate din creier pe durata primului soare, perioadă când sunt cu toții muncitori și harnici, iar odată cu răsăritul celui de-al doilea soare, roșu ca sângele, prima jumătate devine inactivă și se trezește cealaltă jumătate de creier, petrecărețul, feralul, nebunul. Dar nimeni nu ține minte ce face Celălalt sine pe durata Celuilalt soare, decât că, probabil, anumite nevoi de bază sunt îndeplinite într-un mod inconștient — și neasumat, la urma urmei.

Desigur, cealaltă limitare legată de ciclul zi-noapte este faptul că noi ca specie umană nu prea vedem în întuneric. Cu siguranță că, dacă am fi avut o vedere nocturnă mai bine construită, precum pisicile, și un orar de somn mai haotic, tot precum dânsule, am fi discutat în alți termeni, dar, iată, Dumnezeu ne-a lăsat doar oameni, și ne mulțumim cu ce avem: viața, energia, odihna se petrec ziua; reproducerea vieții, energiei și a odihnei, noaptea.

Vremurile au trecut și au început să apară mitologiile și legendele, transformarea zilei și nopții în mai mult decât sunt — simple rotații ale planetei în concordanță cu razele soarelui. Ziua, precum am spus mai înainte, este momentul omului „normal”, momentul când se face, se drege. Și etica muncii s-a învățat în jurul acestui moment al zilei (pe lângă, desigur, imposibilitatea sau greutatea de a avea lumină artificială pe un teritoriu extins pe durata nopții, lucru care s-a schimbat, mai ales începând cu revoluția industrială). Noaptea a devenit momentul opus: momentul când bețivii se perindau pe străzi, când se făcea sex, când petrecerile bahice erau în toi, când hoții intrau în palate sau în casele sărăcicioase ale omului de rând, când aveau loc marile atacuri surpriză și neonorabile asupra armatelor adormite, când revoltele luau amploare, când palatele ardeau, când spionii spionau și incitau, când intelectualii intelectualizau, când întrebările existențiale apăreau, iar răspunsurile nu conteneau să apară cu deceniile sau secolele, și așa mai departe.

Lucrul ăsta, din câte știu eu, părea relativ acceptat în perioada antică și de demult, dar s-a schimbat odată cu apariția creștinismului în lumea occidentală. Dintr-o parte esențială sau cel puțin normală a vieții sociale, indiferent de clasa socială, noaptea a devenit un interval de timp populat de indezirabili, de vrăjitoare, hoți, aducători de ciumă, leproși, pisici negre, Moartea care vine să ne ia, diavoli, satane, strigoi, oameni care aparțineau de un alt tip de cunoaștere și gândire, opus iluminismului și altor curente de zi, și multe altele. Noaptea trebuia îngenuncheată, vrăjitoarele arse și înecate, hoții și bețivii întemnițați, ciumele și bolile oprite, celelalte tipuri de cunoaștere distruse sau expulzate de pe tărâm, spionii prinși și trași de limbă, ereticii și protestanții torturați de Inchiziție. Și trebuia cerut iertare de la bunul Dumnezeu.

Odată cu apariția armatei de garnizoană, a socialului ca garnizoană și a poliției, noaptea devenea aria de expertiză a forțelor de ordine. În aceeași perioadă zidurile orașelor ajungeau inutile în fața atacurilor cu tunul sau explozibil, așa că erau dărâmate. Soldații nu mai adormeau amețiți de vinul îndoit al curții, pe meterezele de curând dărâmate, iar străzile începeau să fie patrulate de soldați sau polițiști a căror meserie era să păstreze în siguranță bunurile aparținând regilor și reginelor, prinților și prințeselor, comercianților deveniți burghezi, clerului, dar și să înăbușe orice zvăcnire rebelă.

Nemaieexistând ziduri și porți însemna că oricine putea intra sau ieși din oraș după bunul plac, iar pentru a avea sub control o localitate lipsită de zidurile care o înconjurau, însemna ca fiecare stradă să fie supravegheată de cineva și stilul urbanistic schimbat pentru o mai bună intervenție polițienească și control (ca, de exemplu, reconstrucția Parisului de către Haussmann, care a poziționat secții de poliție din x sute de metri în x sute de metri pe marile bulevarde, de acum mai late, aerisite, drepte, iluminate, accesibile în oricare moment al zilei sau nopții, precum Champs-Élysées).

Și apoi, cum s-a extins conceptul de cazarmă în societate? Perioada de după revoluția franceză împreună cu revoluția industrială a primit cu brațele deschise acest concept și l-a încorporat în educație și muncă. Așa încât cu această ocazie a apărut educația obligatorie sub forma unor clase (4) care trebuiau făcute de către toți copiii cu vârste cuprinse între x și y ani. Iar pentru a păstra ordinea și disciplina în instituțiile pline ochi de copii, s-a aplicat stilul cazon în modul în care se prezintă educatorii, precum și în modul de organizare al elevilor (pe clase, cu un diriginte în frunte, șef de clasă, precum o companie de armată). Iar cu munca? Unde e cazarma acolo? Cazarma muncii poate fi găsită în fabrică: cum altcumva poți organiza și ține în frâu un spațiu care, cu cât crește capitalul și profitul, se extinde atât teritorial cât și ca și număr de muncitori, dacă nu printr-o manieră cazonă, organizând oamenii pe grupuri disciplinate, în ierarhii, cu șefi mici și șefi mari?

Așa că, încet încet, societatea s-a militarizat într-atât încât noile forme statale, trecute din feudalism în pre-modernitate și revoluții industriale, au regândit din nou diferența dintre zi și noapte.

Muncitorii trebuiau ținuti în fabrici și-n casele lor, copiii în fabrici și școli, femeile în casă, iar cine ieșea din linie, fie perturbând liniștea publică, fie revoltându-se, trebuia pus la punct. Ziua era destinată numai și numai producției și consumului, noaptea era destinată producției (odată cu inventarea turelor de lucru în fabrici) sau reproducerii forței de muncă (hrană, somn, sex).

Noaptea trebuia să fie liniștită pentru ca ziua următoare să poată fi *business as usual*. Profit, profit, profit, și, desigur, ținută în frâu orice ieșire emoțională cauzată de frustrare, sărăcie sau pasiune.

Având o așa lungă tradiție de subjugare de către stat, noaptea e o bătălie continuă între cine o deține și cine nu. În zilele noastre, noaptea poate reprezenta singurătate, somn, intimitate, sex, insomnie. Sau poate reprezenta un moment de socializare la cineva acasă, pe o terasă, la malul unei ape sau într-un club. Noaptea, nefiind zi, poate fi opusul zilei: momentul în care se poate scăpa de tendința de control care ne este inoculată în timpul zilei. În loc să facem aia și aia, și tot ceea ce ne spune părintele, învățătorul, profesorul, universitarul, șeful, noi putem, în sfârșit, să facem ceea ce ne spunem noi înșine. Desigur, noaptea poate fi și periculoasă pentru unele categorii de persoane, din cauza celor care se cred superiori (dar și aceste momente sunt motivate de același motor patriarhal, ierarhic, de cine trebuie să controleze pe cine și de ce).

Toată lumea știe că niciun covid nu umblă pe străzi noaptea, atâta vreme cât noi suntem cu toții acasă și dormim. Doar forțele de ordine se plimbă prin localități, ca și cum ar fi la ele acasă. Așa că mai degrabă aș zice că aceste decizii de limitare a circulației nocturne provin din legea marțială, militară, soldățească, mitică, paranoic-feudală, având rolul de control al maselor: e momentul când ceva poate fierbe, o scânteie la momentul oportun poate crea o revoltă, fie ea fizică sau doar mentală, și nicio structură, fie ea socială, economică sau politică, nu dorește ca în afara orelor de lucru să se poată petrece ceva ce i-ar putea veni de hac. Ziua, sistemul birocratic, educațional, de producție disciplinată și cel polițienesc funcționează de la 9:00 la 17:00, sau de la 10:00 la 18:00, dar ce se petrece după 18:00 este de competența celor care trebuie să păstreze liniștea și disciplina, folosind orice metodă punitivă posibilă. Dacă mai țineți minte protestele care au tot avut loc în România ultimilor 7 ani, întotdeauna exista șansa majoră ca să se preschimbe totul în violență de la ora 22:00 încolo. Niciodată înainte de asta, când mamele și copiii lor încă sunt acolo, când oamenii decenti încă sunt acolo. Dar cine rămâne după ora aceea devine automat un agent perturbant al liniștii publice.

În cazul acelor care se perindă pe străzi în căutarea covidului pierdut după ora 23:00, asta poate reprezenta o amendă. Același lucru îl va păți și persoana care va consuma alcool pe stradă, chiar dacă nu se află în stare de ebrietate. Sau petrecărețul care se află la o petrecere ad-hoc. Sau persoana care dorește să scrie un mesaj pe un perete, sau persoana care, neștiind cum să-și elibereze altfel frustrarea

față de sistemul și societatea în care ne aflăm, alege să incendieze un coș de gunoi. Toate aceste persoane, dacă sunt prinse, vor plăti, într-o formă sau alta.

Deci, să uităm de covid de luni încolo, între orele 23:00 și 05:00. Căci nu va fi niciun covid pe străzi la orele alea. Îl vom găsi mai degrabă în timpul zilei când se face, se drege, se lucrează pentru perpetuarea sistemului socio-economico-politic care nici în ziua de astăzi nu a putut să câștige lupta împotriva nopții — acel singur moment care ar putea fi, cu adevărat, al nostru, chiar de alegem să-l lenevim și să-l dormim. Și, stând așa în casă noaptea, ar trebui să cugetăm, să ne organizăm, să ne vorbim: cum facem să ne recuperăm noaptea? Iar după noapte vine ziua: va trebui să ne gândim și la asta.

Mulțu mult hopancarusel, Răvășel, I. și P. pentru ochii ce-au trecut prin text

Biblioteca Anarhistă

C. Ganait
Doar poliția se plimbă pe străzi în nopțile în care suntem cu toții acasă
2020

Pre luat la 13.01.2023 de la <https://pagini-libere.ro/>

ro.theanarchistlibrary.org